

vr 07.05.2010

DUNAS

Sidi Larbi Cherkaoui & María Pagés

Concertzaal - 20.00

19.15 Inleiding door Gloria Carlier

CONCERTGEBOUW
BRUGGE

Biografieën

Sidi Larbi Cherkaoui maakte meer dan vijftien avondvullende choreografieën en won een resem internationaal belangrijke prijzen. Zijn eerste eigen voorstellingen – *Rien de rien* (2000), *Foi* (2003), *Tempus Fugit* (2004) – creëerde hij onder de vleugels van het choreografencollectief Les Ballets C. de la B. Parallel initieerde hij ook projecten die zijn artistieke visie bevestigden en consolideerden: *d'Avant* (2002) werd het resultaat van een ontmoeting met Damien Jalet en met de Sasha Waltz & Guests company, *zero degrees* (2005) creëerde hij samen met Akram Khan ... Hij werkte samen met Sadler's Wells in Londen, De Munt in Brussel, the Royal Danish Ballet in Copenhagen, Ballet Cullberg in Stockholm, Monte Carlo Ballets en de Grand Théâtre in Genève. Sinds 2006 is zijn thuisbasis Antwerpen, waar hij als artiest in residentie bij Toneelhuis *Myth* (2007) en *Origine* (2008) creëerde. Sinds 2010 heeft hij zijn eigen gezelschap: Eastman. Voor en met Eastman creëerde hij *Babel(words)*, dat eind april 2010 in première ging.

De Spaans-Catalaanse choreografe en 'danseres met eindeloze armen' María Pagés is internationaal gerenommeerd voor haar persoonlijke en esthetische aanpak van flamenco. Ze startte haar carrière als danseres bij de Antoio Gades Company. Ze werkte aan verschillende films, waaronder *Carmen*, *El Amor Brujo* en *Flamenco*, geregisseerd door Carlos Saura. In 1990 richtte ze de María Pagés Company op en sindsdien creëerde en produceerde ze verschillende avondvullende voorstellingen, waaronder *Sol y sombra* (1990), *De la luna al viento* (1994), *El perro andaluz. Burlerías* (1996), *La tirana* (1998), *Flamenco Republic* (2001), *Ilusiones FM* (2002), *Canciones, antes de una guerra* (2004), *Sevilla* (2006). Gedurende deze periode werd ze samen met haar compagnie gepresenteerd op de meest prestigieuze en gerenommeerde podia in Europa, Azië, Amerika en Rusland.

María Pagés, Sidi Larbi Cherkaoui: concept, choreografie en dans

Szymon Brzoska, Rubén Lebaniegos: composities

'Fyty' Carillo: Taranto's muziek

Barbara Drzkowska: piano

Ismael De La Rosa: flamencozang

Mohammed El Arabi-Serghini: Arabische zang

'Fyty' Carillo: gitaar

David Moñiz: viool

Chema Uriarte: percussie

Rubén Lebaniegos, Larbi El Harti, Zalman Shneur, Mohammed El Arabi-Serghini, María Pagés,
volksliederen: tekst

Felipe Ramos: lichtontwerp

Alexandra Gilbert, María Pagés: kostuumontwerp

Albert Cortada: klankontwerp

Joan Rodón: video-ontwerp

Nienke Reehorst, José Barrios: assistentie choreografie

Kazutomi Kozuki, Helder Seabra (Eastman Dancers): aanvullende assistentie choreografie

María Calderón: textielkleuring

Jordi Buxó, Carles Manrique: tourmanagement

Nienke Reehorst: regieassistentie

Pau Fullana: technisch directeur, lichttechniek

Eduardo Moreno: stagemanager

Albert Cortada: klanktechniek

Joan Rodón: videotechneek

Marc Santa: assistentie klanktechniek

productie: Creaciones Artísticas Dunas / Jordi Buxó & Carles Manrique

projectmanagement voor Sidi Larbi Cherkaoui: Karthika Nair & Karen Feys

coproductie: Esplanade-Theatres on the Bay, Singapore / INTEREG; Festival de Temporada Alta,

Girona / Festival Estivales, Perpignan / Les Nuits de Fourvière, Lyon / Sadler's Wells, London / Festival

de Otoño de la Comunidad de Madrid / Festival Mawazine, Rythmes du Monde

met de medewerking van: Teatre-Auditori Sant Cugat

onderzoek werd gesteund door: Jerwood Studio in Sadler's Wells, London

María Pagés is 'associate artist' bij Centro Niemeyer

Na het concert wordt u een drankje en een hapje aangeboden
door Leffe en Brugge Kazen.

Magische Duinen

‘Mijn ontmoetingen met Sidi Larbi Cherkaoui zijn altijd het gevolg geweest van een harmonieuze en ritmische dynamiek. Larbi heeft me geleerd hoe ik mezelf moet erkennen, niet alleen in mijn artistieke en creatieve ziel, maar ook in mijn eigen persoonlijke ziel. Ik zal Larbi daarentegen bij de hand nemen en hem leiden tot een her-ontmoeting met zijn essentie en zijn ware roots. Deze en andere ingrediënten zijn bouwstenen van deze fabuleuze wereld en voorstelling.’ Zo spreekt de Spaanse choreografe María Pagés over haar ontmoeting met de Belgisch-Marokkaanse choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui tijdens de repetities van *Dunas*.

María Pagés won in 2002 de National Dance Award van Spanje. Sidi Larbi Cherkaoui werd door het vaktijdschrift *Ballet Tanz* uitgeroepen als ‘outstanding choreographer of the year 2008’. Cherkaoui’s artistieke parcours hebben we ook in al zijn grandeur mogen ontdekken tijdens zijn curatorschap van de eerste editie van het dansfestival *December Dance* in 2007.

Dunas, de eerste gezamenlijke creatie van deze twee sterren van de danswereld, ging in oktober 2009 in wereldpremière tijdens het *dan:s Festival* in Singapore. De roots van beide choreografen en dansers worden ook gereflecteerd in de muziek, die echo’s van en verwijzingen naar flamenco-, klassieke en Arabische muziek bevat. Het resultaat is een verbluffende en innovatieve performance, die flamencodans en hedendaagse dansstijlen verenigt.

Cherkaoui en Pagés onderzoeken in *Dunas* de stilistische gelijkenissen en verschillen van hun respectieve culturele achtergronden. De basis van deze nieuwe voorstel-

ling is enerzijds respect, belangstelling en bewondering voor elkaars choreografisch vocabularium en anderzijds nieuwsgierigheid naar nieuwe dansvormen en culturen. De dansers worden op scène vergezeld door vier muzikanten (piano, viool, gitaar en percussie) en twee zangers (een Spaanse flamencozanger en een Arabische zanger). Dit ensemble brengt zowel Spaanse traditionele flamenconummers als Arabische liederen en middeleeuwse muziek, dit alles zorgvuldig aan elkaar geweven door componisten Ruben Lebaniegos en Szymon Brzoska.

De jonge Poolse componist Brzoska behaalde in 2007 onder begeleiding van componist Luc Vanhove zijn postgraduaat compositie aan het Koninklijk Conservatorium in Antwerpen. Brzoska’s specifieke interesse in de synergie tussen muziek en andere kunstvormen, zoals hedendaagse dans, theater en film bracht hem ertoe om mee te werken aan verschillende filmmuziek- en theaterprojecten. Hij heeft de indrukwekkende compositie geschreven voor *Sutra*, een productie van Sadlers’s Wells. Deze dansvoorstelling werd gecreëerd in samenwerking met Sid Larbi Cherkaoui, plastisch kunstenaar Antony Gormley en verschillende monniken van de Shaolintempel in China.

Pagés, Cherkaoui en de muzikanten maken van *Dunas* een crossculturele, wervelende voorstelling, waar hedendaagse dans, flamencodans en -muziek, zang en tekenkunst elkaar kruisbestuiven.

Een warme ontmoeting

'Ik ontmoette María Pagés voor het eerst op de Nijinskijprijsuitreiking in Monte Carlo. Ik was op dat moment genomineerd voor Foï. Tijdens de ceremonie bracht ik ook een fragment van *In Memoriam*, een voorstelling voor het Ballet van Monte Carlo over de aantrekkingskracht, de herinnering en de droefheid wanneer iemand uit je leven verdwijnt. María mocht er als eregaste een prijs uitreiken. Tijdens zulke evenementen voel ik me meestal wat ongemakkelijk, maar deze ceremonie werd onvergetelijk omdat ik haar ontmoette.

We konden het van meet af aan erg goed met elkaar vinden. Het was alsof we elkaar al jaren kenden; we praatten over armbewegingen, over taal, over zelfverzonnen bewegingen, over tradities, over ritme ... We voelden ons prettig bij onze verschillen en merkten hoe gelijkaardig we waren als het ging over 'zaken van het hart'.

Die decembernacht in 2004 werden we vrienden. Ik was al helemaal onder de indruk van haar danstalent (ik zag haar al jaren als een van de voorbeelden in de flamenco-dans), maar toen ontdekte ik ook wat voor een fantastische persoon ze is. Ze straalt warmte, licht en oprechtheid uit. Haar gevoel voor humor, haar persoonlijkheid en haar enthousiasme lichten op als een vuurtoren te midden van een gezelschap dat soms somber en competitief kan zijn. (...)

Ik heb erg veel geleerd uit het dansen met een vrouw. Ik was het meer gewoon te dansen met energieke mannen zoals Akram Khan, Damien Jalet of de dansers van het gezelschap Sasha Waltz & Guests. Het was erg interessant om de interactie tussen man en vrouw in dans te exploreren, en om te zien hoe dansen volledig anders kan worden

afhankelijk van je partner. Er is nog zoveel te zeggen over menselijk contact. Er bestaan zoveel nuances in de woorden gelijkheid of verschil, of zelfs in de grijze zone tussen die twee woorden.

Wat er volgens mij zo opvalt aan María is de manier waarop haar lichaam vloeit. Ik vind het geweldig wat ze allemaal kan met haar handen. Ze volgt geen vast patroon: je ziet de choreografie pas als je haar dagelijks observeert en volgt. Na een tijdje snapte ik dat ik de logica van haar armbewegingen, die volledig ontstaan vanuit haar diepste zelf, niet kon aanleren in de strikte zin van het woord. Ik moest me op een andere manier beredderen en dat was een heerlijke uitdaging. Elke dag heb ik weer een betere kijk op wat ze doet, maar als ik probeer te begrijpen hoe ze creëert en danst, word ik overvallen door een gevoel van verwondering.

In *Dunas* proberen María en ik verschillende technieken te combineren. In dans (met flamenco en moderne dans), maar we proberen ook bestaande grenzen met andere disciplines te overschrijden. Ik ben bijvoorbeeld altijd een tekenaar geweest. Al sinds mijn vroege jeugd heb ik naar tekeningen gegrepen om mezelf uit te drukken. Nu, met María, al tekenend in het zand, keer ik terug naar die eerste instinctieve vorm van expressie en probeer ik ze uit te bouwen. Ik probeer te ontdekken hoe een tekening de spiegel kan worden van een beweging. De snelheid waarmee ik in het zand teken is nieuw voor mij. Het is niet eenvoudig onder de knie te krijgen, maar dat geeft weer meer verkenningsruimte om andere technieken aan te leren. Het is een passionele gebeurtenis. Als je naar een tekening kijkt, kun je niet zien hoe snel of langzaam die getekend werd. Als je ergens een schilderij ziet, kun je

niet zien hoe lang de schilder erover gedaan heeft. Maar op de scène is de snelheid van het tekenen – of het ontbreken ervan – waarlijk fascinerend. Je ziet het universum dat je tekent en weer uitwist: creatie en destructie als antwoord op en als verlenging van María en van de verhalen die ze vertelt met haar handen, het ritme van haar voeten, de glooiing van haar rug ...

María creëert zowel muziek als beweging. Met haar handen en voeten wekt ze een ritme op dat mijn lichaam inspireert. Het draagt me op te bewegen vanuit het diepste van mijn lichaam terwijl ik mezelf probeer te bevrijden uit mijn eigen ritme en me volledig overgeef aan haar complexe ritmische patronen. *Dunas* is uiteraard geïnspireerd op de duinen, op het zand, de zandkorrels en hun metamorfose. Zowel María als ik zijn ontzettend enthousiast om de woestijn die zich voor ons bevindt, te gaan verkennen.'

Sidi Larbi Cherkaoui

Flamenco

Flamenco is de muziek, zang en dans van de zuidelijke provincies van Spanje. Kenmerkend voor deze muziekvorm zijn de soms Arabisch aandoende klanken, de uitbundige muzikale versieringen rond het thema en het sterke ritme binnen een twaalftelsysteem.

De basis van de flamenco vormt de *cante flamenco*, de flamencozang. In de meest basale uitvoering wordt de cante vaak met een ritmisch geklop begeleid (al golpe; golpear = kloppen, tikken), door met de knokkels op tafels te kloppen, met een stok op de grond te tikken (*cano roto*), door te knippen met de vingers (*pitás*) of door te klappen in de handen (*palmas*). Tegenwoordig wordt de cante meestal begeleid door de Spaanse gitaar en palmas, soms aangevuld met een *tinaja* (vaas, in Afrika een udu) en sinds de jaren 1970 de *cajón* (handtrommel).

De flamencomuziek wordt ingedeeld in drie categorieën: *cante jondo* of *grande*, *cante intermedio*, *cante chico*. Elk van de drie categorieën omvat weer verschillende vormen, elk met een eigen karakter (een specifiek ritme, vaak met ingewikkelde tussenaccenten) en eigen toonsoort.

Cante flamenco wordt (ook ritmisch) meestal ondersteund door de *baile flamenco*, de expressief ingetogen flamencodansstijl die zich kenmerkt door krachtige gratie met vaak ingewikkelde handbewegingen en voetenwerk (*taconeo*). De *cante* en *baile* kan uiteindelijk door veel klassieke instrumenten, zoals fluit, piano, viool en cello worden begeleid, maar in de praktijk blijft dit meestal de flamencogitaar.

De muziek van de flamenco wordt doorgaans niet genoteerd, maar net als veel volksmuziek oraal en via overlevering aan de volgende

generatie doorgegeven. Kenmerkend is dat iedere generatie de muziek verrijkt door er nieuwe elementen aan toe te voegen.

De flamenco wordt beschouwd als deel van de algemene Spaanse cultuur en is gedurende de tweede helft van de 19e eeuw ontstaan in de regio van Andalucia. Ook andere gebieden, in het bijzonder Extremadura, Murcia en Huelva hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van verschillende muzikale subvormen (*palos*). In de loop van de tijd droegen alle Spaanse regio's uiteindelijk wel wat bij aan de ontwikkeling, maar hun aandeel is veel kleiner dan dat van genoemde provincies. Tegenwoordig is de flamenco Spanjes belangrijkste culturele exportproduct.

DO 20.05.10 / 20.00 / CONCERTZAAL
**OVER DE BERGEN /
MUZIEKTHEATER TRANSPARANT
& JOSSE DE PAUW**

Josse De Pauw en Corrie Van Binsbergen schrijven en componeren over verlangen en gemis die nooit ophouden. Het hoofdpersonage is een wezen propvol verlangen. Het vangt ijle klanken op van over de bergen en wordt hierdoor aangezogen, voortgestuwd en weggeblazen. Jazz, rock, gecomponeerde en geïmproviseerde muziek ... met Claron McFadden en een twaalfkoppig ensemble.

DI 25.05.10 EN WO 26.05.10 / 20.00 /
CONCERTGEBOUW

P.A.R.T.S. GRADUATION TOUR

In juni 2010 besluit de achtste generatie studenten van P.A.R.T.S. hun opleiding met een afstudeerwerk. Op dinsdag dansen ze *Drumming* van Anne Teresa De Keersmaecker, op woensdag stellen ze eigen creaties voor. Dit tweeluik maakt deel uit van een internationale tournee, die voor het eerst ook het Concertgebouw aandoet.

Het exacte programma wordt meegedeeld op onze website

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02
IN&UIT BRUGGE, 'T ZAND 34, 8000 BRUGGE

